

KLASA: 344-01/21-01/05
URBROJ: 376-05-1-21-09
Zagreb, 23. prosinca 2021.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 3. i članka 52. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), u postupku izmjene analize tržišta veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i analize tržišta veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti na sjednici održanoj 23. prosinca 2021. donosi

ODLUKU

- I.** Ukida se regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže određena unutar regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva, određena trgovačkom društvu OT-Optima Telekom d.d., Zagreb, na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji (KLASA: UP/I-344-01/18-03/05, URBROJ: 376-05-1-19-11).
- II.** Ukida se regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže određena unutar regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva, određena trgovačkom društvu OT-Optima Telekom d.d., Zagreb, na tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12).
- III.** U ostalim dijelovima odluke iz točki I. i II. ove izreke ostaju nepromijenjene.
- IV.** Ukida se Privremeno rješenje KLASA: 344-01/21-03/05, URBROJ: 376-05-1-21-02.
- V.** Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.
- VI.** Ova odluka objavit će se na internetskim stranicama Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti.

Obrazloženje

Odlukom od 19. lipnja 2019. (KLASA: UP/I-344-01/18-03/05, URBROJ: 376-05-1-19-11) na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji društvu Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT), i njegovim povezanim društvima Iskon Internet d.d. (dalje: Iskon), i OT-Optima Telekom d.d. (dalje: Optima) određena je regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže unutar regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je u odluci u analizi tržišta veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji Optimu promatrao kao dio HT Grupe te odredio da se regulatorna obveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva na odgovarajući način primjenjuje i na Optimu, kao društvo pod kontrolom HT-a. Naime, HAKOM smatra da obveza troškovne usmjerenosti cijena za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji ne može spriječiti HT da sam putem vlastitih maloprodajnih usluga ili putem društava pod njegovom kontrolom narušava tržišno natjecanje na pripadajućoj maloprodajnoj razini istiskivanjem marže. Stoga je HAKOM u okviru obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva, odredio HT-u i društvima pod njegovom kontrolom obvezu provođenja Testa istiskivanja marže.

Također, i odlukom od 19. lipnja 2019. (KLASA: UP/I-344-01/18-03/04, URBROJ: 376-05-1-19-12) na tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište društvu HT, i njegovim povezanim društvima Iskonu, i Optimi određena je regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže unutar regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva.

HAKOM je u odluci o analizi tržišta veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište Optimu također promatrao kao dio HT Grupe te odredio da se regulatorna obveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva na odgovarajući način primjenjuje i na Optimu, kao društva pod kontrolom HT-a. Naime, HAKOM smatra da obveza troškovne usmjerenosti cijena za bitstream uslugu ne može spriječiti HT da sam, ili putem svojih povezanih društava Iskona i Optime narušava tržišno natjecanje na pripadajućoj maloprodajnoj razini istiskivanjem marže. Stoga je HAKOM u okviru obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva, odredio HT-u i društvima pod njegovom kontrolom obvezu provođenja Testa istiskivanja marže.

HAKOM je 10. lipnja 2021. zaprimio zahtjev operatora Optima u kojem se traži preispitivanje njihovog statusa operatora sa značajnom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu te posljedično ukidanje regulatorne obveze provođenja Testa istiskivanja marže i to iz razloga prestanka upravljačkih prava HT-a nad Optimom.

Naime, rješenjem Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) od 9. lipnja 2017., KLASA: UP/I 034-03/2013-02/007, URBROJ: 580-11/41-17-239, (dalje: Rješenje/2017) HT je bio obvezan najkasnije do 10. srpnja 2021. prodati sve svoje dionice Optime, u suprotnom, Ugovor između HT-a i Zagrebačke banke automatski prestaje, a time i bilo kakva mogućnost kontrole HT-a nad Optimom. HT je bio obvezan odmah po isteku sedmogodišnjeg trajanja koncentracije prenijeti sva upravljačka prava iz svojih dionica Optime na Zagrebačku banku ili treću osobu koja nije povezana s HT-om, te sukladno uvjetima iz Ugovora HT-a i Zagrebačke banke ovlastiti Zagrebačku banku da proda sve HT-ove dionice Optime.

U odnosu na prestanak upravljačkih prava HT-a nad Optimom, HAKOM u privremenom rješenju od 12. srpnja 2021. (KLASA: 344-01/21-01/05, URBROJ: 376-05-1-21-02) utvrđuje da su ista prestala s danom 10. srpnja 2021., sukladno Rješenju /2017. To je rezultiralo činjenicom da Optima više nije dio HT Grupe, zbog čega regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže više nije opravdana te HAKOM istu ukida do okončanja preispitivanja statusa operatora sa značajnom tržišnom snagom Optime.

Naime, nastavno na spomenuto rješenje AZTN-a iz 2017., Optima je 31. svibnja 2021. obavijestila javnost kako je 28. svibnja 2021. zaprimila ostavke svih članova nadzornog odbora koji u isto vrijeme obnašaju neku od dužnosti u HT-u te da ostavke djeluju s učinkom od 11. srpnja 2021. Dodatno, Optima je 31. svibnja 2021. donijela odluku o sazivanju glavne skupštine društva koja će se održati 9. srpnja 2021. Dnevni red glavne skupštine sadržava, između ostalih, odluku o davanju razrješnice članovima Uprave za 2020., odluku o davanju razrješnice članovima Nadzornog odbora za 2020. te odluku o izboru članova Nadzornog odbora. Optima je 9. srpnja 2021., nakon održavanja Glavne skupštine, dostavila HAKOM-u sve donesene odluke Glavne skupštine iz kojih je vidljivo da su ispunjeni uvjeti za donošenje privremenog rješenja kojim se ukida regulatorna obveza provođenja Testa istiskivanja marže određena unutar regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva.

HAKOM je dana 12. srpnja 2021. donio privremeno rješenje kojim su, do okončanja ovog postupka, privremeno ukinute regulatorne obveze Optimi.

HAKOM je u razdoblju od 14. listopada do 15. studenog 2021. održao javnu raspravu tijekom koje nije zaprimljen niti jedan komentar dionika tržišta. Dodatno, za vrijeme trajanja javne rasprave HAKOM je sukladno članku 54. stavku 5. ZEK-a zatražio mišljenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja koja nije imala primjedbi na zaključke iz ove odluke.

Sukladno članku 52. stavku 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje: ZEK), HAKOM smatra kako prestanak upravljačkih prava HT-a nad Optimom predstavlja promjenu koja ima značajan utjecaj na regulatorne obveze na mjerodavnom tržištu. HAKOM je stoga proveo postupak preispitivanja statusa operatora sa značajnom tržišnom snagom i određivanja regulatornih obveza za Optimu na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište.

HAKOM je analizom prikupljenih podataka, a u skladu s mjerilima iz članka 55. ZEK-a, ocijenio djelotvornost tržišnog natjecanja na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji te utvrdio kako Optima nije operator sa značajnom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu. Naime, HAKOM je utvrdio kako tržišni udio Optime na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji iznosi 0%, iz čega je jasno kako Optima ne posjeduje značajnu tržišnu snagu na analiziranom tržištu. Nadalje, HAKOM je analizirao postoji li mogućnost da Optima putem vlastite infrastrukture vrši konkurentski pritisak na maloprodajnoj razini koji bi imao značajniji utjecaj na tržište veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji. HAKOM je zaključio kako s obzirom na ograničenu dostupnost vlastite infrastrukture te činjenicu kako je Optima ovisna o veleprodajnim uslugama HT-a, Optima nije u mogućnosti pružiti dovoljan konkurentski pritisak na maloprodajnoj razini, a koji bi imao značajan utjecaj na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji. S obzirom na navedene činjenice, HAKOM je odlučio kao u točki I. izreke ove odluke.

HAKOM je analizom prikupljenih podataka, a u skladu s mjerilima iz članka 55. ZEK-a, ocijenio djelotvornost tržišnog natjecanja na tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište te utvrdio kako Optima nije operator sa značajnom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu. Naime, HAKOM je utvrdio kako tržišni udio Optime na tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište iznosi 0%, iz čega je jasno kako Optima ne posjeduje značajnu tržišnu snagu na analiziranom tržištu. Nadalje, HAKOM je analizirao postoji li mogućnost da Optima putem vlastite infrastrukture vrši

konkurentski pritisak na maloprodajnoj razini koji bi imao značajniji utjecaj na tržište veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište. HAKOM je zaključio kako s obzirom na ograničenu dostupnost vlastite infrastrukture te činjenicu kako je Optima ovisna o veleprodajnim uslugama HT-a, Optima nije u mogućnosti pružiti dovoljan konkurentski pritisak na maloprodajnoj razini, a koji bi imao značajan utjecaj na tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište. S obzirom na navedene činjenice, HAKOM je odlučio kao u točki II. izreke ove odluke.

Vežano za točku III. izreke ove odluke, HAKOM ističe kako navedene odluke u dijelovima koji se ne odnose na Optima ostaju nepromijenjen te kako i dalje ostaju na snazi regulatorne obveze određene HT-u i ISKON INTERNET d.d. kao društvu koje je 100% u vlasništvu HT-a. Nadalje, HAKOM ističe kako su način, uvjeti i rokovi provođenja regulatornih obaveza i dalje propisani dokumentima „Tržište veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji“ i „Tržište veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište“ te kako navedeni dokumenti ostaju nepromijenjeni ali se više ne odnose na Optimu.

Međutim, s obzirom kako prestanak upravljačkih prava HT-a nad Optimom predstavlja promjenu koja potencijalno ima značajan utjecaj na regulatorne obveze na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji, odnosno tržištu veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište, HAKOM će po završetku ovog postupka odnosno u prvom tromjesečju 2022. pokrenuti novi postupak analize oba tržišta kako bi se na osnovu najnovijih podataka ocijenila djelotvornost tržišnog natjecanja te procijenilo postoji li na navedenim tržištima operator(i) sa značajnom tržišnom snagom.

U točki IV. izreke ukinuto je privremeno rješenje, sukladno odredbi članka 100. stavka 3. Zakona o općem upravnom postupku.

Sukladno članku 23. ZEK-a, prijedlog odluke je 17. studenog 2021. dostavljen Europskoj komisiji na daljnje odgovarajuće postupanje, koja nije zatražila dodatna pojašnjenja (RFI). Nakon provedenog postupka, HAKOM je 13. prosinca 2021. zaprimio odluku Europske komisije u skladu s člankom 32. stavkom 3. Direktive (EU) 2018/1972 u kojoj Komisija nije imala primjedbi na prijedlog odluke.

Slijedom svega navedenog, odlučeno je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od primitka iste.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. OT-Optima Telekom d.d., Bani 75a, Zagreb – osobna dostava
2. U spis